

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Теорія і методика виховання дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: обов'язкова **Форма навчання:** денна/заочна
Освітній ступінь: молодший бакалавр
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 016 Спеціальна освіта
Спеціалізація: 016.01 - логопедія
Освітня програма: Спеціальна освіта (логопедія)
Рік навчання: 2-й **Семестр:** 4-й
Кількість кредитів (годин): 4 (120 год.: 22 - лекції; 24 - семінарські; 2 – консультації, 72 - самостійна робота) / 4 (120 год.: 12 - лекції; 6 - семінарські; 108 - самостійна робота)
Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Боднар Наталя Миколаївна
Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки і спеціальної освіти
Кафедра: кафедра загальної педагогіки і спеціальної освіти
Робочий e-mail: natabodnar1234@gmail.com
Години консультацій на кафедрі: середа, 13.00 год

3. Опис та мета дисципліни

Навчальна дисципліна «Теорія і методика виховання дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями» є обов'язковою дисципліною підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Молодший бакалавр» зі спеціальності 016 Спеціальна освіта за освітньою програмою «Спеціальна освіта (логопедія)»; передбачає ознайомлення з головними теоретичними основами та практичними положеннями методики виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення; сутністю, змістом та напрямками виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку в закладах освіти; методами виховного впливу на особистість та колектив дітей, методикою роботи з батьками, які мають дітей з мовленнєвими порушеннями; ознайомлення з особливостями та специфікою впровадження різних методик вивчення й формування особистості дітей з тяжкими порушеннями мовлення в позакласній виховній роботі у закладах освіти різних типів з урахуванням форм, методів і засобів виховного впливу; підготовку майбутніх педагогів до практичної реалізації в педагогічній діяльності основних принципів та закономірностей виховної роботи.

Проблематика курсу пов'язана з дисциплінами «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень», «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології», «Педагогіка», «Психологія», «Основи інклюзивної освіти», «Основи спеціальної психології, патопсихології та психотерапії», «Спеціальна педагогіка», навчальна та виробнича практика.

4. Результати навчання

Результатом опанування даної дисципліни є такі знання і вміння, яких можуть набути здобувачі освіти, а саме:

Знання: теоретичних основ сучасних технологій виховання дітей з особливими освітніми потребами (порушеннями мовленнєвого розвитку); технологій педагогічного супроводу здобувачів освіти з порушеннями мовлення в освітньому процесі.

Уміння: застосовувати елементи теоретично-прикладної підготовки в професійній діяльності; здійснювати консультативну допомогу у вихованні дітей з порушеннями мовлення з урахуванням їхніх психофізіологічних і вікових особливостей; допомагати педагогам і батькам у забезпеченні освітніх потреб дітей з порушеннями мовлення; організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з мовленнєвими порушеннями; допомагати в соціальній адаптації особам з мовленнєвими порушеннями; навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції; аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів; створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню учнів із особливими потребами.

5. Структура дисципліни

Тема 1. Виховання як цілеспрямована система формування особистості дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год) 1. Характеристика основних компонентів виховного процесу. 2. Сутність та основні компоненти системи виховання дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями, їх характеристика.	1. Вержиковська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с. 2. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Вища школа, 1997. 304 с.
Семінарське заняття (2 год) 1. Характеристика процесу виховання. 2. Основні завдання виховання дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями. 3. Зміст виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення.	3. Липа В.А. Основы коррекционной педагогики: учеб. пособ. Донецк : Лебидь, 2002. 327 с. 4. Мельничук С.Г. Педагогіка: теорія виховання: навч. посіб. К.: ВД «Слово», 2012. 288 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. Проаналізувати програму з виховної роботи з дітьми з порушеннями мовлення.	5. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 415 с. 6. Ревуцька О. Теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення: навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2016. 256 с. 7. Злобин Л.М. Психологія виховання. М.: Педагогіка, 1991. 140 с. 8. Ревуцкая Е.В. Теорія и методика виховання дітей з порушеннями мовлення: курс лекцій. БГПУ, 2015. 190 с. 9. Турчинська В.Ф. Теорія і методика виховної роботи в допоміжній школі:

	програми пед.інст-тів. К.: Освіта, 1992. 56 с.
--	--

Тема 2. Напрями виховного впливу

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год)</p> <p>1. Громадянське та національне виховання учнів спеціальної та інклюзивної школи.</p> <p>2. Розумове виховання учнів спеціальної та інклюзивної школи.</p> <p>3. Фізичне та трудове виховання учнів спеціальної та інклюзивної школи.</p> <p>4. Моральне та музично-естетичне виховання учнів спеціальної та інклюзивної школи.</p>	<p>1. Вержиховська О.М. Формування моральних якостей у розумово відсталих молодших школярів у позакласній виховній роботі. Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д. Г., 2009. 228 с.</p> <p>2. Вержиховська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с.</p> <p>3. Висоцька А.М., Івашина І.І. Основні напрями виховної роботи з формування спеціальної поведінки учнів спеціальних шкіл-інтернатів: метод. посіб.. Черкаси: ЧОПОПП, 2003. 31 с.</p> <p>4. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. <i>Освіта України</i>. №37. 2000. 9 серп. С. 6.</p> <p>5. Програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення / за ред. Е. Данілавічюте, А. Колупасової, Л. Трофименко, Ю. Рібцун. К.-Чернівці: Букрек, 2016. 152 с.</p> <p>6. Висоцька А.М. Вивчення практики організації громадянського виховання в молодших класах спеціальної та інклюзивної школи-інтернату. <i>Дефектологія</i>. 2003. №3. С.28-31.</p> <p>7. Дмитрієва І.В. Шляхи естетичного виховання школярів із тяжкими порушеннями мовлення. <i>Дефектологія</i>. 2006. №3. С.35-39.</p> <p>8. Квітка Н.О. Особливості естетичної вихованості молодших школярів спеціальних шкіл-інтернатів. <i>Дефектологія</i>. 2004. №1. С.34-36.</p> <p>9. Лапін А. Громадянське спрямування трудового виховання в спеціальній та інклюзивній школі. <i>Дефектологія</i>. 2004. №3. С.33-37.</p> <p>10. Левицький В.Е. Статеве виховання учнів молодших класів (гендерний підхід): навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський В.С., 2007. 108 с.</p>
<p>Семінарське заняття (6 год)</p> <p>1. Характеристика процесу виховання дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями.</p> <p>2. Основні напрями виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку:</p> <ul style="list-style-type: none"> - громадянське виховання; - національне виховання; - розумове виховання; - фізичне виховання; - трудове виховання; - екологічне виховання; - економічне виховання; - моральне виховання; - естетичне виховання; - музичне виховання; - гендерне виховання. 	
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1. Розробити власну концепцію громадянського (національного) виховання дітей дошкільного (молодшого шкільного) віку з порушеннями мовлення.</p> <p>2. Проаналізувати напрями розумового виховання дітей з мовленнєвими порушеннями.</p> <p>3. Підготувати план-конспект виховного заходу з громадянського, національного, морального, розумового, трудового, фізичного, екологічного, економічного, естетичного (на вибір студента) виховання дітей із ТПМ.</p>	

	<p>11. Миронова С.П., Матвеева М.П. Статеве виховання у спеціальній та інклюзивній школі: посіб. для вчителів і вихователів. Кам'янець-Подільський : 1996. 30 с.</p> <p>12. Стожок Л.С. Экологическое воспитание учащихся вспомогательной школы. М.: Педагогика, 1991. 180 с.</p> <p>13. Эстетическое воспитание школьников: вопр. теор. и метод. / под ред. М.Д. Таборидзе. М.: Педагогика, 1988. 104 с.</p>
--	---

Тема 3. Виховання дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год)</p> <p>1. Ігрова діяльність дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.</p> <p>2. Значення гри в корекційно-виховній роботі з дітьми з ТПМ.</p> <p>3. Теорія і методика навчання і виховання дошкільників через гру.</p>	<p>1. Вержиховська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с.</p> <p>2. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Вища школа, 1997. 304 с.</p>
<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>1. Організація ігрової діяльності дошкільників з тяжкими мовленнєвими порушеннями.</p> <p>2. Значення гри в корекційно-виховній роботі з дітьми з ТПМ.</p> <p>3. Теорія і методика навчання і виховання дошкільників у сюжетно-рольовій грі.</p> <p>4. Теорія і методика навчання і виховання дошкільників у дидактичних іграх.</p> <p>5. Теорія і методика навчання і виховання дошкільників у рухливих іграх.</p>	<p>3. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 415 с.</p> <p>4. Програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення / за ред. Е. Данілавічюте, А. Колупасової, Л. Трофименко, Ю. Рібцун. К.-Чернівці: Букрек, 2016. 152 с.</p> <p>5. Ревуцька О. Теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення: навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2016. 256 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1. Дібрати комплекс сюжетно-рольових, дидактичних та рухливих ігор для роботи з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку (оформити презентацію).</p>	<p>6. Ревуцкая Е.В. Теория и методика воспитания детей с нарушениями речи: курс лекций. БГПУ, 2015. 190 с.</p>

Тема 4. Методика вивчення особистості та колективу учнів з тяжкими порушеннями мовлення

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год)</p> <p>1. Завдання педагогічної діагностики особистості та колективу.</p> <p>2. Вихованість дитини з тяжкими мовленнєвими порушеннями, її характеристика .</p> <p>3. Система самовиховання особистості.</p>	<p>1. Вержиховська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с.</p> <p>2. Злобин Л.М. Психология воспитания. М.: Педагогика, 1991. 140 с.</p>

<p>Семінарське заняття (2 год) 1. Педагогічна діагностика особистості й колективу, її завдання в роботі з дітьми з тяжкими мовленнєвими порушеннями. 2. Вихованість учнів та її виявлення. 3. Показники і критерії оцінювання вихованості дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями.</p>	3. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 415 с. 4. Ревуцька О. Теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення: навч. посіб. Бердянськ: Вид.Ткачук О.В., 2016. 256 с. 5. Сухомлинский В.А. Методика виховання колектива. М.: Педагогика, 1981. 150 с.
<p>Завдання для самостійної роботи: 1. Проаналізувати показники та критерії моральної вихованості дітей з порушеннями мовлення залежно від віку, результати представити у вигляді таблиці.</p>	6. Турчинська В.Ф. Теорія і методика виховної роботи в допоміжній школі: програми педагогічних інститутів. К.: Освіта, 1992. 56 с.

Тема 5. Планування виховної роботи з дітьми з порушеннями мовлення в закладі освіти

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год) 1. Застосування результатів діагностики в плануванні та проведенні корекційно-виховної роботи з дітьми з тяжким порушеннями мовлення. 2. Планування роботи вихователя, види планів. 3. Планування роботи класного керівника, види планів.</p>	1. Вержиховська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с. 2. Висоцька А., Лапін А., Нікітіна Я. Виховна робота. 1-4 класи. Програма для спеціальної школи. <i>Дефектологія</i> . 2010. № 3, 4.
<p>Семінарське заняття (2 год) 1. Планування виховної роботи з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення в закладі освіти. 2. Види планів. 3. Завдання планування виховної роботи з дітьми з ТПМ. 4. Характеристика перспективного плану. 5. Характеристика календарного плану. 6. Характеристика поточного планування. 7. Характеристика плану-графіку, плану-сценарію тощо.</p>	3. Висоцька А.М., Лапін А.В. Програма для допоміжної школи: орієнтовна тематика виховних заходів (1-4 кл.). <i>Дефектологія</i> . 2011. № 2. С. 25-31. 4. Програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення / за ред. Е. Данілавічюте, А. Колупасєвої, Л. Трофименко, Ю. Рібцун. К.-Чернівці: Букрек, 2016. 152 с.
<p>Завдання для самостійної роботи: 1. Скласти календарний план виховної роботи з дітьми з порушеннями мовлення в закладі освіти на півріччя. 2. Дати (письмово) порівняльну характеристику виховної роботи в закладі загальної середньої та спеціальної освіти.</p>	5. Амонашвили Ш.А. Здравствуйте, дети! : пособие для учителя. 2-е изд. М.: Просвещение, 1988. 208 с. 6. Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: К-ПДУ, 2005. 164 с. 7. Ревуцкая Е.В. Теория и методика воспитания детей с нарушениями речи: курс лекций. БГПУ, 2015. 190 с. 8. Турчинська В.Ф. Теорія і методика виховної роботи в допоміжній школі:

	програми пед. інститутів. К.: Освіта, 1992.
--	---

Тема 6. Формування свідомості та переконання в дітей. Методика проведення етичних бесід та дискусій

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год) 1. Роль і головне призначення методики переконання в роботі вихователя з дітьми з тяжким мовленнєвими порушеннями. 2. Основні методи формування свідомості та переконання у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.	1. Вержиковська О.М. Формування моральних якостей у розумово відсталих молодших школярів у позакласній виховній роботі. Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д. Г., 2009. 228 с. 2. Вержиковська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с. 3. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Вища школа, 1997. 304 с. 4. Методика навчання учнів 1-4 класів спеціальної та інклюзивної школи: навч. посіб.; за ред. О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2011. 312 с. 5. Мельничук С.Г. Педагогіка: теорія виховання: навч. посіб. К.: ВД «Слово», 2012. 288 с. 6. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 415 с. 7. Ревуцька О. Теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення: навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2016. 256 с. 8. Психолого-педагогічні основи корекційної роботи в спеціальній та інклюзивній школі. Хрестоматія: навч. посіб. / за ред. С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський держ. унів-т, інф.-вид. від., 2004. 220 с.
Семінарське заняття (2 год) 1. Призначення методики переконання в роботі вихователя з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку. 2. Особливості застосування методів переконання в закладі освіти для дітей з ТПМ. 3. Джерела морального переконання. 4. Методика проведення бесід з особливими учнями. 5. Методика проведення етичної бесіди. Послідовність запитань в етичній бесіді. 6. Дискусійний метод: диспут, дискусія, збори.	
Завдання для самостійної роботи: 1. Описати основні джерела морального переконання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, власний приклад педагогів, батьків. 2. Розробити етичну бесіду (тема та вік дітей – на вибір студента).	

Тема 7. Методика організації емоційної та педагогічної стимулюючої діяльності дітей з тяжкими порушеннями мовлення

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год) 1. Особливості, класифікація та характеристика методів організації педагогічної стимулюючої діяльності школярів з тяжкими порушеннями мовлення. 2. Особливості, класифікація та	1. Вержиковська О.М. Формування моральних якостей у розумово відсталих молодших школярів у позакласній виховній роботі. Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д. Г., 2009. 228 с. 2. Вержиковська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика

характеристика методів емоційного педагогічного стимулювання.	виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с.
Семінарське заняття (2 год) 1. Основні методи педагогічного стимулювання. 2. Особливості реалізації методів педагогічного стимулювання у виховній роботі з дітьми з ТПМ. 3. Загальні правила застосування методів педагогічного стимулювання в закладі освіти для дітей з порушеннями мовлення. 4. Охоронний педагогічний режим як засіб попередження порушень дисципліни в закладі освіти для дітей із ТПМ.	3. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Вища школа, 1997. 304 с. 4. Методика навчання учнів 1-4 класів спеціальної та інклюзивної школи: навч. посіб.; за ред. О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2011. 312 с. 5. Мельничук С.Г. Педагогіка: теорія виховання: навч. посіб. К.: ВД «Слово», 2012. 288 с. 6. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 415 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. Порівняйте використання методу перспективи в закладі загальної середньої та спеціальної освіти. 2. Визначте типові помилки під час використання методів заохочення і покарання при вихованні дітей з ТПМ.	7. Ревуцька О. Теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення: навч. посіб. Бердянськ: Вид-ць Ткачук О.В., 2016. 256 с. 8. Психолого-педагогічні основи корекційної роботи в спеціальній та інклюзивній школі. Хрестоматія: навч. посіб. / за ред. С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський держ. унів.-т, інф.-вид. від., 2004. 220 с.

Тема 8. Виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення в сім'ї

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год) 1. Параметри та умови виховання дитини з тяжкими порушеннями мовлення в сім'ї. 2. Ефективність консультування батьків дітей з тяжкими порушеннями мовлення та надання їм методичної допомоги.	1. Вержиковська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с. 2. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посібн. К.: Вища школа, 1997. 304 с. 3. Липа В.А. Основы коррекционной педагогики: учеб. пособ. Донецк : Лебидь, 2002. 327 с. 4. Мельничук С.Г. Педагогіка: теорія виховання: навч. посіб. К.: ВД «Слово», 2012. 288 с. 5. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 415 с.
Семінарське заняття (2 год) 1. Параметри виховання дитини з тяжкими порушеннями мовлення в сім'ї. 2. Умови виховання дитини з порушеннями мовленнєвого розвитку в сім'ї. 3. Ефективність консультування батьків дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями. 4. Методична допомога батькам дітей з тяжкими порушеннями мовлення.	6. Ревуцька О. Теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення: навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2016. 256 с. 7. Влайкова К.В. Включение родителей в
Завдання для самостійної роботи: 1. Розробити тематику консультування для батьків дітей з порушеннями мовлення. 2. Розробити тематику і скласти орієнтовний план індивідуальних занять з дітьми з	

тяжкими мовленнєвими порушеннями щодо покращення їхньої поведінки (вік і тема – за вибором студента).	коррекционно-развивающий процесс как одна из форм работы по повышению родительской компетентности. Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. 2010. № 4. С.55-57. 8. Ревуцкая Е.В. Теория и методика воспитания детей с нарушениями речи: курс лекций. БГПУ, 2015. 190 с.
---	---

Тема 9. Організація і методика виховної роботи в позаурочний час

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год) 1. Особливості позакласної роботи з дітьми з порушеннями мовленнєвої діяльності. 2. Форми і види позакласної діяльності учнів з вадами мовлення.	1. Вержиховська О.М. Формування моральних якостей у розумово відсталих молодших школярів у позакласній виховній роботі. Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д. Г., 2009. 228 с. 2. Вержиховська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с.
Семінарське заняття (2 год) 1. Позакласна виховна робота, її сутність. 2. Спрямованість позакласної виховної роботи в закладі освіти для дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку. 3. Форми і види позакласної діяльності учнів із ТПМ, методика впровадження.	3. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Вища школа, 1997. 304 с. 4. Михайлюк М. Критерії оцінки роботи вихователя школи-інтернату. <i>Дефектологія</i> . 2000. № 3. С.16-17. 5. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 415 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. Розкрити важливість урахування фізіологічних, вікових особливостей та структури дефекту при визначенні форм, методів та засобів виховного впливу в роботі з дітьми з ТПМ. 2. Розробити план-конспект позакласного заходу для дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями (тема заходу та вік дітей – на вибір студента).	6. Ревуцька О. Теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення: навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2016. 256 с.

Тема 10. Корекційно-виховне значення організації самопідготовки в спеціальній та інклюзивній школі

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год) 1. Організація освітньої діяльності учнів під час самопідготовки. 2. Специфіка структури, форми та умови проведення самопідготовки дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями.	1. Вержиховська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с. 2. Методика навчання учнів 1-4 класів спеціальної та інклюзивної школи: навч. посіб.; за ред. О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2011. 312 с.
Семінарське заняття (2 год) 1. Організація навчально-виховної діяльності дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. 2. Вимоги до організації учнів з ТПМ щодо виконання домашніх завдань.	3. Мельничук С.Г. Педагогіка: теорія виховання: навч. посіб. К.: ВД «Слово», 2012. 288 с.

<p>3. Структура самопідготовки. 4. Особливості працездатності дітей з порушеннями мовлення залежно від віку та ступеня порушення.</p>	<p>4. Михайлюк М. Критерії оцінки роботи вихователя школи-інтернату. <i>Дефектологія</i>. 2000. № 3. С.16-17. 5. Круть М. Організація самостійної діяльності учнів спеціальної та інклюзивної школи. <i>Дефектологія</i>. 2002. №3. С.48-51.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи: 1. Підготувати доповідь на тему: - «Використання нетрадиційних засобів організації самопідготовки дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями»; - «Участь батьків у виконанні домашніх завдань учнями з мовленнєвими порушеннями».</p>	<p>6. Ляшенко А.М. Шляхи підвищення ефективності самопідготовки учнів з тяжкими порушеннями мовлення. К.: Освіта, 1979. 85 с. 7. Ревуцкая Е.В. Теория и методика воспитания детей с нарушениями речи: курс лекций. БГПУ, 2015. 190 с. 8. Турчинська В.Ф. Теорія і методика виховної роботи в допоміжній школі: програми педагогічних інститутів. К.: Освіта, 1992. 56 с.</p>

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на лекційних та семінарських заняттях.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущене заняття 0 балів.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають у повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватися правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі (на платформі Google Classroom) та включає теоретичні питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння знаннями з теоретичних основ підготовки здобувачів вищої освіти та вміння комплексно застосовувати ці знання в процесі практичної діяльності.

Зразок модульної контрольної роботи

1. Охарактеризуйте процес виховання дітей з ТПМ.
2. Розкрийте зміст розумового виховання дітей з ТПМ.
3. Методи переконання у вихованні дітей з порушеннями мовлення.

Форма підсумкового контролю: екзамен

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	Відмінно
70-89	Добре
51-69	Задовільно
26-50	Незадовільно
1-25	

Схема розподілу балів

	Поточний контроль	Проміжний контроль	Підсумковий контроль
Максимальна кількість балів	40 балів – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, що переводиться в 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	10 балів – за результатами виконання модульної контрольної роботи	50 балів – за результатами складання екзамену
Мінімальний пороговий рівень	20 балів	6 балів	25 балів

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ». <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja-pro-porjadok-ocinjuvannja-rivnja-navchalnyh-dosjahren-zi-zminamy.pdf>

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому рекомендовану літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз, робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

	аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Анотування наукових статей	5
Конспект періоджерел	5
Реферат	5
Презентація	5

Критеріями оцінювання *анотацій наукових статей* є вміння студента стисло визначити ключові позиції, що викладені автором у статті.

Критеріями оцінювання *конспекту з періоджерелами* є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу.

Оцінювання *реферату (довіді)* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповіді на питання модульної контрольної роботи складає 10 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю. Результат підсумкового (екзаменаційного) контролю визначається як середньоарифметичне усіх оцінок (середньозважений бал) студента, які він отримав за кожне з питань екзаменаційного білета. Цей бал переводиться за 100-бальною шкалою, а визначений показник множиться на ваговий коефіцієнт 0,5 та округлюється до цілих. Мінімальний пороговий рівень за відповідь на екзамені складає 25 балів.

Здобувачі успішно складають екзамен, якщо виконали всі види завдань, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни, мають достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 20 балів), проміжний контроль (не менше 6 балів) та склали екзамен (не менше 25 балів).

Викладач

Н.М. Боднар

Затверджено на засіданні кафедри
загальної педагогіки і спеціальної освіти
протокол № 11 від «26» травня 2021р.

Завідувач кафедри

В.К. Звєжкова